

Vlada Srbije omogućila je da Privredno društvo "Termoelektrane i kopovi Kostolac" (PD TE-KO) od 2006. godine do danas dobije državnu pomoć preko državnih garancija za kredite, ali i preko oslobađanja od plaćanja carine i PDV-a za uvoz i promet dobara i usluga za projekat izgradnje pristaništa na Dunavu, kao i za izgradnju železničke infrastrukture.

Vlada Srbije je u decembru 2011. godine dala PD "Kostolac" državnu podršku kada je potpisala ugovor o zajmu sa kineskom Eksport-import (Eksim) bankom u iznosu od 293 miliona dolara. Ovaj kredit je uzet za revitalizaciju postojećih blokova B1 i B2 u termoelektrani "Kostolac", izgradnju postrojenja za odsumporavanje, izgradnju pristaništa na Dunavu i izgradnju železničke infrastrukture. Ukupna vrednost radova u ovoj fazi je 334,63 miliona dolara, a kineska Eksim banka finansira 85 odsto vrednosti (293 miliona dolara).

U Zakonu o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za prvu fazu Paket projekta "Kostolac B" između Vlade Srbije kao zajmoprimca i Eksim banke kao zajmodavca piše da je država preuzela vraćanje 293 miliona dolara kredita za TE-KO Kostolac. Naime, Vlada Srbije je, po tom zakonu, zajmoprimac i izvršna vlast je u obavezi da Eksim banci - zajmodavcu, otplati celokupan povučeni i neizmireni iznos glavnice kredita, celokupnu obračunatu pripadajuću kamatu, kao i sve obaveze koje zajmoprimac plaća u skladu sa uslovima ovog ugovora. Dalje, u zakonu piše i da je Javno preduzeće Elektroprivreda Srbije - naručilac, a PD TE-KO Kostolac - krajnji korisnik kredita.

Vlada Srbije je donela odluku da garantuje i za kredit potreban za drugu fazu Paket projekta Kostolac B. Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine je u novembru 2013. godine potpisalo ugovor sa kineskom korporacijom CMEC (China Machinery Engineering Corporation) o izgradnji trećeg bloka termoelektrane "Kostolac B" snage 350 megavata i proširenju Površinskog kopa "Drmno" za proizvodnju 12 miliona tona uglja godišnje.

Druga faza Paket projekata "Kostolac B" koja još nije započeta treba da se finansira iz novog kredita kineske "Eksim" banke u iznosu od 609 miliona dolara. Ceo projekat bi trebalo da košta 715 miliona dolara, a Eksim banka finansira 85 odsto, dok ostatak mora da obezbedi Vlada Srbije. Za ovaj projekat Vlada Srbije je namenila dve garancije. One još nisu izglasane u Narodnoj skupštini, ali je najavljeno da će to biti učinjeno i zato su u budžetu Republike Srbije za 2014. godinu, odnosno rebalansu budžeta, rezervisana sredstva za ovu namenu. U članu 3. Zakona o izmenama i dopunama zakona o budžetu Republike Srbije za 2014. godinu piše da će Republika Srbija izdati dve garancije koje se tiču PD TE-KO "Kostolac".

Prva garancija od 608 miliona dolara treba da se da kineskoj "Eksim banci" za realizaciju druge faze Paket projekta "Kostolac B" - izgradnja novog energetskog bloka na lokaciji Drmno i proširenje kapaciteta rudnika. Za istu namenu treba da se da i druga garancija od

80 miliona evra. To su sredstva koje mora da obezbedi Vlada Srbije. U rebalansu se ne vidi kojoj banci se izdaje ova garancija od 80 miliona evra, već piše samo - "poslovnoj banci". Oslobođanje od plaćanja carine i PDV-a

PD "Kostolac" ima mogućnost da iskoristi državnu pomoć i u vidu oslobođanja od plaćanja carine i PDV-a. Ovu beneficiju je omogućio Sporazum o poslovnoj saradnji u oblasti infrastrukture između Kine i Srbije, na osnovu koga je potpisan Ugovor o realizaciji prve faze Paket projekta "Kostolac B". Aneks broj 2 ovog Sporazuma, koji je potpisan 2013. godine, omogućava oslobođanje od plaćanja carina i PDV na uvoz i promet dobara i usluga za infrastrukturne radove prilikom sprovođenja Paket projekta "Kostolac B". Ovim projektom predviđena je izgradnja železničke pruge, u dužini od 22 kilometara, od stanice Stig do TE "Kostolac B", kao i izgradnja pristaništa na Dunavu. Aneksom broj 2 menja se član 6. Sporazuma o poslovnoj saradnji u oblasti infrastrukture između Kine i Srbije koji sada glasi:

Kako je Istinomer saznao u PD "Kostolac", radovi na ovoj infrastrukturi još nisu počeli, a za pristanište se trenutno čeka izrada idejnog i glavnog projekta.

Ni projekat izgradnje industrijskog koloseka još nije započeo. U PD "Kostolac" kažu da je trenutno u postupku sprovođenje eksproprijacije i rešavanje imovinsko-pravnih odnosa.

Zašto je državna pomoć problem?

Stručnjaci smatraju da će pitanje državne pomoći biti sve veći problem kako budemo napredovali u procesu približavanja Evropskoj uniji. Srbija već sada mora da poštuje evropske propise koji zabranjuju narušavanje konkurencije davanjem javne pomoći koja bi omogućila prednost određenim preduzećima ili energetskim resursima. Na to smo se obavezali pristupanjem Zajednici za energiju jugoistočne Evrope 2005. godine, ali i potpisivanjem Ugovora o stabilizaciji i pridruživanju EU 2008. godine. Kako za Istinomer kaže ekonomista Aleksandar Stevanović, davanjem državne pomoći u energetskom sektoru može da se naruši načelo konkurencije.

PD Kostolac: "Nije bilo državne pomoći"

Na pitanje da li je PD TE-KO "Kostolac" dobilo neki vid državne pomoći, Istinomeru je iz ovog preduzeća odgovoreno da u periodu od 2006. godine do danas nisu dobili taj vid podrške. Međutim, u odgovoru se navodi i da je Republika Srbija zaključila Ugovor o zajmu za realizaciju Prve faze projekta TE „Kostolac B“, kao i da je predviđeno kreditno zaduženje za realizaciju Druge faze projekta TE „Kostolac B“. Za taj kredit država treba da pruži garancije.

Iz PD TE-KO "Kostolac" su odgovorili i da je bio sklopljen ugovor sa Fondom za zaštitu životne sredine, ali se zbog gašenja ovog fonda on nikada nije realizovao.

Iz odgovora PD “Kostolac” očigledno je da garancije koje su naveli za kineske kredite oni ne smatraju državnom pomoći. Međutim, iz Izveštaja o dodeljenoj državnoj pomoći u Republici Srbiji 2013. godine, koji je uradila Komisija za kontrolu državne pomoći, piše da se u državnu pomoć uračunavaju i garancije.

Izvor; Istinomer